

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 27.6.2007
SEC(2007) 856

**GEMEENSCHAPPELIJK DOCUMENT VAN DE COMMISSIE EN HET
SECRETARIAAT-GENERAAL VAN DE RAAD**

Na Lissabon

Het strategisch partnerschap tussen de EU en Afrika doen slagen

{COM(2007) 357 definitief}

GEMEENSCHAPPELIJK DOCUMENT VAN DE COMMISSIE EN HET SECRETARIAAT-GENERAAL VAN DE RAAD

Na Lissabon

Het strategisch partnerschap tussen de EU en Afrika doen slagen

1. EEN GEDEELDE VISIE

Tijdens de top van de EU en Afrika te Lissabon zal duidelijk worden dat Europa vandaag **een andere kijk** op Afrika heeft dan tien jaar geleden. Europa ziet nu beter de diversiteit, de problemen en de uitdagingen van Afrika, maar is zich ook in toenemende mate bewust van de kansen die dit continent zowel aan Afrikanen als aan Europeanen biedt.

Dit nieuwe perspectief is terecht. De plaats van Afrika in de wereld ondergaat momenteel een drastische wijziging als gevolg van nieuwe geopolitieke constellaties en nieuwe politieke en economische belangen in samenhang met en als gevolg van de mondialisering. Zowel de Afrikaanse landen afzonderlijk als de Afrikaanse subregionale en continentale organisaties worden met nieuwe mogelijkheden en uitdagingen geconfronteerd. In de afgelopen jaren heeft het continent belangrijke stappen ondernomen om te reageren op deze drastisch veranderende omstandigheden. De Afrikaanse regeringen en samenlevingen zijn meer open, democratisch en concurrerend geworden. Nieuwe regionale structuren zijn tot stand gebracht of met nieuwe agenda's en middelen versterkt.

Eén erg belangrijke ontwikkeling is dat de Afrikaanse landen en organisaties, maar ook de particuliere sector en de civiele samenleving, vandaag over een veel grotere keuze beschikken voor samenwerking met internationale partners. Niet alleen Europa, maar ook vele andere landen en regio's verlenen bijstand en engageren zich op economisch, politiek en veiligheidsgebied. De VS werkt aan de oprichting van een Afrikaanse militaire commandostructuur, die hoogstwaarschijnlijk op het Afrikaanse continent zal worden gevestigd. China is snel aan het uitgroeien tot een belangrijke handelspartner en investeerder. India, Brazilië, Maleisië en andere volgen dit voorbeeld.

Europa en Afrika hebben reeds lang banden op het gebied van politiek, ontwikkeling en cultuur, waardoor hun betrekkingen als bevoorrecht kunnen worden beschouwd. De Europeanen blijven steun verlenen aan de Afrikaanse inspanningen om de **millenniumontwikkelingsdoelstellingen** tegen 2015 te verwezenlijken en om crisissen, conflicten, zwak bestuur en precaire situaties aan te pakken daar waar deze zich voordoen, maar zij ontdekken en definiëren tegelijkertijd steeds meer **gemeenschappelijke EU-belangen in Afrika** op het gebied van democratisch bestuur, veiligheid, energie, terrorismebestrijding, klimaatverandering, migratiebeheer enz. De EU/Afrika-strategie van 2005 vormt een belangrijke mijlpaal in dit proces. De EU heeft haar gemeenschappelijke visie op het ontwikkelingsbeleid verder verruimd. Met de hulpprogramma's van vandaag, waarin ecologische, humanitaire en handelsaspecten zijn geïntegreerd, worden ook problemen zoals conflicten en instabiliteit aangepakt. De EU begint haar instrumenten voor hulp anders, effectiever en flexibeler aan te wenden, hetgeen niet alleen blijkt uit de instelling van de Afrikaanse vredesfaciliteit, het stabiliteitsinstrument, het handelsbeleid en het

bestuursinitiatief, maar ook uit het toenemende gebruik van politieke dialoog, diplomatie en instrumenten voor civiele en militaire crisisbeheersing.

Ondanks de vele inspanningen en investeringen, beantwoorden de resultaten niet aan de verwachtingen in Europa, noch aan de reële behoeften in Afrika. Een van de verklaringen is de veelheid aan actoren en instrumenten. De EU moet echter in eerste instantie dichter bij haar partners in Afrika staan en beter in staat zijn om niet alleen te luisteren en te begrijpen, maar ook om een dialoog aan te gaan en Europese belangen en voorkeuren over te brengen. De EU moet derhalve haar betrekkingen met Afrika op proactieve wijze en in partnerschap **reorganiseren** op basis van de volgende overwegingen:

- Wij moeten donor/ontvangerpatronen achter ons laten. Het toekomstige partnerschap moet worden gebaseerd op gezamenlijk bepaalde, **wederzijdse en complementaire belangen en voordelen**.
- Wij moeten blijven ijveren voor een door Afrika geleide en geschraagde aanpak van onze ontwikkelingshulp en -strategieën met een eigen Afrikaanse inbreng. Wij moeten de **primaire verantwoordelijkheid van Afrikaanse regeringen** en gemandateerde internationale organisaties ten aanzien van vrede en veiligheid, democratisch bestuur, eerbiediging van de mensenrechten en economische en sociale ontwikkeling versterken en ondersteunen.
- Wij moeten de **Afrikaanse Unie** onverkort erkennen als natuurlijke partner voor de EU, rekening houdend met de rol van de subregionale organisaties als bouwstenen van de AU. Het nieuwe partnerschap met Afrika is meer dan een partnerschap met de AU, maar zonder de AU beschikt het partnerschap met Afrika niet over een langetermijnkoers inzake politieke en economische integratie. De AU moet centraal staan in de politieke dialoog met Afrika.
- Wij moeten **benaderingen voor geheel Afrika** bevorderen ter ondersteuning van Afrika's streven naar regionale en continentale antwoorden op een aantal van de belangrijkste uitdagingen. Wij moeten met alle betrokkenen samenwerken om een hechte coördinatie en synergieën tussen bestaande institutionele samenwerkingskaders tot stand te brengen, en moeten ijveren voor een geleidelijke aanpassing van deze kaders.
- Wij moeten de onderlinge afhankelijkheid en de gezamenlijke belangen van de bevolking van Europa en Afrika met betrekking tot aangelegenheden van **wereldwijde zorg** beter en vlugger erkennen.
- Wij moeten innovatieve oplossingen aanreiken voor een betere deelname van Afrikaanse en Europese burgers en democratische instellingen aan het partnerschap EU-Afrika, als onderdeel van een algehele versterking van de tegenmacht en **de civiele samenleving** op beide continenten.
- Wij moeten de beperkingen van ontwikkelingssamenwerking erkennen en inzien dat de externe gevolgen van andere EU-beleidssterreinen een aanzienlijke impact op de ontwikkeling van Afrika kunnen hebben. Wij moeten **de beleidscoherentie voor ontwikkeling** aan beide zijden versterken.
- Wij moeten ervoor zorgen dat politieke toezeggingen worden uitgevoerd en gedane **beloften** door beide partijen worden **nagekomen**.

- Wij moeten de dialoog op bepaalde samenwerkingsgebieden van het technische naar het **politieke** niveau optrekken.

Middels een succesvolle Europees-Afrikaanse top en dankzij de gezamenlijke strategie van de EU en Afrika zullen de inspanningen worden geheroriënteerd en versterkt en zullen de betrekkingen van de EU met Afrika op een nieuwe leest worden geschoeid. De EU zet zich meer dan ooit voor Afrika in, en van Afrikaanse zijde wordt met belangstelling afgewacht of Europa meer kan bieden en op een andere manier dan in het verleden.

2. PARTNERSCHAP VAN GELIJKEN

Vanuit deze visie moet de EU ernaar streven het politieke partnerschap met Afrika en de AU te versterken, de politieke dialoog te intensiveren en van de donor-ontvangerregelingen uit het verleden te evolueren naar een **daadwerkelijk partnerschap van gelijken** op basis van wederzijdse of complementaire belangen en voordelen.

Samen met de AU moet de EU **een institutionele structuur** ontwikkelen waarbinnen een meer ambitieuze en substantiële intercontinentale dialoog kan worden gevoerd. Het zou daarbij gaan om een dialoog op het hoogste politieke niveau, met regelmatige topbijeenkomsten van staatshoofden en regeringsleiders, om eventuele gezamenlijke sectorale ministeriële vergaderingen, alsmede om nauwere banden en uitwisselingen tussen belangrijke institutionele actoren zoals het Europees Parlement en het pan-Afrikaanse parlement, en het Europees economisch en sociaal comité (EESC) en zijn tegenhanger aan Afrikaanse zijde (ECOSOCC). Een belangrijke stap zou de oprichting van één enkele EU-vertegenwoordiging in Addis Abeba zijn.

Boven het niveau van staten en instellingen moeten de EU en Afrika tevens een ruim opgevat, **op de mens gericht partnerschap** voor alle volkeren in Afrika en Europa faciliteren en bevorderen. Hiermee zou moeten worden gestreefd naar een breed netwerk van menselijke contacten tussen de EU en Afrika op alle niveaus en op alle gebieden - tussen vakbonden, universiteiten, jongerenorganisaties, organisaties uit de particuliere sector, culturele en onderwijsinstellingen, enz.

- Het partnerschap van gelijken komt ook tot uiting in de **prioritaire doelstellingen** van onze dialoog en samenwerking, die een breed scala van onderwerpen bestrijken en op verschillende samenwerkingsniveaus zullen worden nagestreefd.
- Sommige doelstellingen impliceren een voortzetting en verdieping van het traditionele patroon waarbij de EU Afrika helpt zijn **interne** doelstellingen, bijvoorbeeld met betrekking tot de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling (MDG's), te verwezenlijken. Steun aan Afrika met het oog op de verwezenlijking van de MDG's is en blijft de belangrijkste uitdaging voor het externe beleid en het ontwikkelingsbeleid van de EU ten aanzien van het continent.
- Voor andere doelstellingen, bijvoorbeeld op het stuk van handel, energie of migratie, is het nodig dat beide partijen hun wederzijdse en complementaire belangen in goede banen leiden door middel van intense **bilaterale** politieke dialoog en samenwerking.
- Voorts is er duidelijk ruimte voor een versterkte samenwerking inzake **wereldwijde** doelstellingen. Daartoe is het nodig dat de EU en Afrika in de bevoegde internationale fora

hun standpunten coördineren en, waar mogelijk, met één stem spreken. Klimaatverandering, verslechtering van het milieu, wereldwijde onveiligheid, georganiseerde criminaliteit, waaronder mensenhandel, dreigende ziekten, technologische veranderingen, macro-economische stabiliteit, de wereldwijde verspreiding van HIV/aids, universele mensenrechten, het vredesproces in het Midden-Oosten, enz. zijn geen Afrikaanse of Europese uitdagingen, maar mondiale vraagstukken die om een oplossing op wereldniveau vragen. De twee continenten moeten samenwerken en - in de Verenigde Naties en in andere internationale fora - gezamenlijk ijveren voor een wereldwijde agenda voor effectief multilateralisme. Dit wereldwijde partnerschap kan uiteindelijk ook mogelijkheden bieden voor een versterkte samenwerking met andere actoren die bij Afrika betrokken zijn.

3. BELEIDSPRIORITEITEN

Het partnerschap tussen de EU en Afrika zal worden gestuurd door een gezamenlijke strategie met vier ruw gedefinieerde groepen van beleidsprioriteiten op de volgende gebieden: (1) vrede en veiligheid, (2) democratisch bestuur en mensenrechten, (3) handel en regionale integratie, en (4) andere belangrijke ontwikkelingsvraagstukken. In de volgende onderdelen wordt ingegaan op de mogelijke inhoud van elk van deze gebieden.

3.1. Vrede en veiligheid

De EU heeft aanmerkelijke vorderingen gemaakt met het voeren van een proactief, allesomvattend en samenhangend Afrikabeleid ter ondersteuning van vrede en veiligheid, met medewerking, zowel collectief als afzonderlijk, van de Raad, de Commissie en de lidstaten. Onder het leiderschap van de AU begint de **Afrikaanse vredes- en veiligheidsstructuur** vaste vorm aan te nemen. Regionaal gesteunde vredesakkoorden zijn thans de norm op het continent, en de meeste Afrikaanse landen kennen nu vrede en stabiliteit. Afrikaanse mechanismen voor vredeshandhaving en vredesopbouw worden versterkt. De EU is een belangrijke partner die de Afrikaanse landen helpt de voorwaarden voor stabiliteit tot stand te brengen en die de AU en de subregionale organisaties bijstaat bij de uitvoering van hun ambitieuze agenda voor vrede en veiligheid. De EU is een politieke partner geworden die Afrika ertoe aanmoedigt het voortouw te nemen bij de aanpak van Afrikaanse crisissen en conflicten. Er is heel wat waarop de EU en Afrika kunnen voortbouwen om hun samenwerking te bevorderen.

Gemeenschappelijke en wereldwijde uitdagingen op het gebied van vrede en veiligheid

Eén van de hoofdprioriteiten voor de toekomst moet een versterkte dialoog zijn waarin niet alleen uitdagingen op het gebied van veiligheid en stabiliteit in Afrika aan bod komen, maar tevens uitdagingen waarmee Europa wordt geconfronteerd en waar Afrika belang bij heeft, bijvoorbeeld door het lidmaatschap van Afrikaanse staten in de VN-Veiligheidsraad. In de praktijk moeten de EU en Afrika er systematisch naar streven niet alleen opvattingen te delen, maar tevens gemeenschappelijke standpunten over een aantal mondiale vraagstukken waarbij vrede en veiligheid op het spel staan, overeen te komen en uit te voeren.

Deze gemeenschappelijke werkzaamheden moeten worden ingebed in een ruimere samenwerking waarin wordt ingegaan op de noodzaak van gunstiger voorwaarden voor vrede en stabiliteit en het voorkomen, beheersen en oplossen van conflicten.

Ontwikkelingssamenwerking en meer beleidscoherentie op terreinen die van invloed zijn op vrede en veiligheid, zijn in dit opzicht van cruciaal belang.

De EU en Afrika moeten hun dialoog, samenwerking en coördinatie inzake mondiale veiligheidsvraagstukken verdiepen. De wereld van na de koude oorlog is een wereld waarin de grenzen steeds opener worden en waarin de interne en de externe aspecten van de veiligheid met elkaar zijn verbonden. De gevolgen van de illegale productie, overdracht en handel in handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor, alsmede de bovenmatige accumulatie en ongecontroleerde verspreiding ervan wakkeren gewapend geweld, georganiseerde criminaliteit en terrorisme aan en zijn een belangrijke factor bij het uitlokken en verspreiden van conflicten en het ondermijnen van staatsstructuren. Afrika en de EU moeten samenwerken en hun politieke gewicht combineren om de aanneming en uitvoering van relevante multilaterale, regionale en nationale instrumenten te bevorderen, onder meer door steun te verlenen aan een passende ontwikkeling van wethandhavingsagentschappen. Zij moeten zich gezamenlijk inzetten voor een doeltreffender multilateraal bestel, de bevordering van gemeenschappelijke democratische waarden, goed bestuur, de rechtsstaat en de mensenrechten, en voor het beheersen van bedreigingen die, ook in andere delen van de wereld en met name in het Midden-Oosten, de internationale vrede en veiligheid ondermijnen.

Voorts moeten de EU en Afrika gezamenlijk gemeenschappelijke antwoorden vinden op gemeenschappelijke problemen zoals de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens, landmijnen, illegale migratie, georganiseerde criminaliteit, illegale handel in natuurlijke rijkdommen, verslechtering van het milieu en energiezekerheid. Op al deze gebieden bestaan er geen eenzijdige oplossingen.

Steun voor Afrikaanse agenda's en vermogens

Met hun knowhow, financiële en personele middelen en multilaterale regionale ervaring bevinden de EU en haar lidstaten zich in een goede positie om voortgezette en nog betere steun aan de AU te verlenen bij de opbouw van een doeltreffende en functionerende Afrikaanse vredes- en veiligheidsstructuur. Deze inspanningen moeten worden toegespitst op de preventie en oplossing van conflicten, capaciteitsopbouw voor de lange termijn, met inbegrip van militaire en civiele crisisbeheersing, een samenhangende en gecoördineerde steun voor de Afrikaanse Stand-by-troepenmacht (ASF), alsmede op stabilisatie en wederopbouw na conflicten.

De opbouw van vermogens moet gepaard gaan met een bijdrage aan een adequate, samenhangende en duurzame financiering van de oprichting en functionering van de Afrikaanse vredes- en veiligheidsstructuur, en moet maatregelen voor wederopbouw en ontwikkeling na conflicten omvatten. Duurzame, voorspelbare en flexibele financiering van door Afrika geleide vredesondersteuningsoperaties vormt een andere belangrijke uitdaging. De **Afrikaanse vredesfaciliteit** is een goed voorbeeld van hoe dergelijke steun kan worden verleend. Lastenverdeling en extra steun zijn echter onontbeerlijk voor de samenhang, duurzaamheid en zichtbaarheid die nodig is om zowel kwantitatief als kwalitatief bij te dragen aan de financiering van door Afrika geleide vredesondersteuningsoperaties. De EU moet Afrika steunen bij het zoeken naar betere oplossingen. Deze steun zou een EU-instrument als aanvulling op de vredesfaciliteit kunnen omvatten, maar ook, op langere termijn, regelingen voor toegang tot vastgestelde VN-bijdragen.

Waardevolle richtsnoeren inzake door de EU verleende bijstand kunnen worden gevonden in het *EU-concept inzake de versterking van de Afrikaanse vermogens tot preventie, beheersing*

en oplossing van conflicten, alsook in de desbetreffende delen van het gezamenlijk EU-beleidskader voor de hervorming van veiligheidssystemen en het *EU-concept voor ontwapening, demobilisatie en re-integratie*.

Tot slot moeten de EU en Afrika de rol van **de civiele samenleving** op het gebied van vrede en veiligheid ondersteunen en bevorderen. De civiele samenleving en niet-overheidsactoren zijn van wezenlijk belang bij de ondersteuning van een alomvattende aanpak van uitdagingen op het gebied van conflictpreventie, vrede en veiligheid. Er moeten structuren, processen en passende financiële middelen in kaart worden gebracht om de civiele samenleving meer ruimte te geven en haar mogelijkheden bij de aanpak van vredes- en veiligheidsvraagstukken beter te benutten.

3.2. Bestuur en mensenrechten

De bevordering van **democratisch bestuur** is een centraal onderdeel van de dialoog en het partnerschap tussen de EU en Afrika. Derhalve moet het strategisch partnerschap een open, intensieve en brede dialoog faciliteren over alle aspecten van bestuur, waaronder mensenrechten, democratische beginselen, de rechtsstaat, de hervorming van veiligheidssystemen, de bestrijding van corruptie en institutionele ontwikkeling. Deze dialoog moet beide partijen helpen bij het omschrijven en goedkeuren van gemeenschappelijke standpunten over onderwerpen van gemeenschappelijke zorg en bij het gezamenlijk ondernemen van specifieke initiatieven en acties telkens wanneer dat passend is en nuttig wordt geacht.

Gemeenschappelijke en mondiale uitdagingen op het gebied van bestuur

Hiertoe moeten de bestaande instrumenten, mechanismen en **financieringsvormen** systematischer en doeltreffender worden aangewend. Er dient bijzondere aandacht te worden besteed aan het coördineren van standpunten in internationale fora, waaronder de VN-Mensenrechtenraad. Regelmatig en intensief overleg zal niet alleen nodig zijn in Addis Abeba en Brussel, maar ook ter plaatse in Genève en New York en waar dat verder nodig mag zijn.

Deze dialoog en samenwerking moet worden uitgebreid om ook problemen als conflicten, crisissen en instabiliteit te omvatten, en moet leiden tot een gemeenschappelijke interpretatie van **het concept kwetsbaarheid**, teneinde overeenstemming te bereiken over doeltreffender manieren om kwetsbare situaties te voorkomen en aan te pakken.

De EU en Afrika moeten over de bestrijding van corruptie en fraude en over de ontwikkeling van anticorruptiestrategieën hun beste praktijken uitwisselen en informatie verspreiden. De dialoog moet zich tevens toespitsen op maatregelen voor de onverkorte uitvoering van internationaal overeengekomen corruptiebestrijdingsinstrumenten, fraudebestrijding en de bevordering van transparant en verantwoordingsplichtig beheer van overheidsmiddelen.

De EU en Afrika moeten tevens samenwerken om de vrije **media** te versterken en een inclusieve **informatiemaatschappij** in Afrika tot stand te brengen. Beide partijen moeten (verdraaide) beelden en opvattingen bestrijden, regelgevingshervormingen voor een betere toegang en onderlinge koppeling aanmoedigen, alsmede inhoud, toepassingen en gebruik bevorderen, met bijzondere aandacht voor de genderdimensie en de jeugd.

Op het gebied van **economisch bestuur** moet een versterkte EU-AU-samenwerking ook betrekking hebben op de strijd tegen de illegale handel in natuurlijke rijkdommen, onder meer

door mondiale initiatieven zoals het Kimberley-proces en het initiatief Wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw (FLEGT), in samenhang met vraagstukken betreffende valsemunterij en het witwassen van geld, het bevorderen van goed bestuur op belastinggebied, ontvangsten uit natuurlijke rijkdommen om de economie te diversifiëren, en samenwerking om de terugkeer van illegaal verkregen gelden naar de landen van oorsprong te vergemakkelijken. Door een verdere bevordering van het mondiale initiatief inzake transparantie van winningsindustrieën (EITI) moeten de betalingen van ontvangsten uit natuurlijke rijkdommen transparanter worden. Tot slot dient er een dialoog over macro-economische vraagstukken te worden ontwikkeld, met name om assistentie te verlenen aangaande de grote kasoverschotten in bepaalde landen.

Ten slotte zijn de illegale handel in **cultuurgoederen** en de terugkeer van illegaal verkregen cultuurgoederen naar de landen van oorsprong voor de Afrikaanse partners belangrijke onderwerpen die steeds weer aan bod komen in de EU-Afrika-dialogen op ministerieel niveau. De EU moet erkennen dat dit voor Afrika punten van ernstige zorg zijn. De EU moet nagaan hoe een meer proactieve aanpak kan worden ontwikkeld om aan de verwachtingen van Afrika tegemoet te komen.

Democratisch bestuur in Afrika

De AU zet nieuwe pan-Afrikaanse bestuursstructuren op en Afrika ontwikkelt zijn capaciteit op het gebied van openbare en particuliere instellingen op alle niveaus - nationaal, regionaal en continentaal. De EU wil de institutionele ontwikkeling, het delen van kennis en de vermogensopbouw steunen. De op dialoog en stimulansen gebaseerde EU-steun zal voortbouwen op de aanpak die wordt gevolgd om, in het kader van het **Bestuursinitiatief**, bestuur in de programmering van het 10e EOF te integreren: aanvullende middelen zullen worden verstrekt aan partnerlanden die zich inzetten voor hervormingen. Bij het verlenen van EU-steun zal het beginsel van de eigen inbreng van Afrika en de eigen plaatselijke inbreng worden toegepast en zullen Afrikaanse agenda's worden gevolgd.

Twee veelbelovende gevallen van Afrikaanse hervormingsprogramma's op het gebied van bestuur en inspanningen voor de opbouw van democratie zijn het **Afrikaanse Peer Reviewmechanisme** (APRM) en het Afrikaanse handvest inzake democratie, governance en verkiezingen. Ter ondersteuning van het APRM-proces, de uitvoering van het handvest en meer algemeen de **pan-Afrikaanse bestuursstructuren**, moet de EU een instrument in het leven roepen waarin rekening wordt gehouden met de positieve ervaringen met de Afrikaanse vredesfaciliteit en waarin een sterke eigen Afrikaanse inbreng bij het opstellen en uitvoeren van programma's wordt gecombineerd met bepalingen voor een strategische en politieke betrokkenheid op EU-niveau. Er komt bijzondere hulp voor en samenwerking met het Afrikaans Hof voor de rechten van de mens en van de volkeren, de Afrikaanse Commissie voor de rechten van de mens en van de volkeren en het Panafrikaans parlement.

De AU en de EU zullen samenwerken om onder meer middels waarneming en hulp op het gehele continent de organisatie te steunen van democratische verkiezingen die voldoen aan internationale en regionale normen; zij zullen daartoe streven naar een sterkere rol van de AU en van de regionale organisaties bij verkiezingswaarneming - hetgeen aansluit bij de door de VN goedgekeurde verklaring over de beginselen van internationale verkiezingswaarneming - en bij de ontwikkeling van instrumenten die dit proces kunnen faciliteren.

3.3. Handels- en regionale integratie

Regionale integratie is van fundamenteel belang voor de totstandbrenging van grotere en meer geïntegreerde markten hetgeen, in samenhang met een sterkere convergentie van de regelgeving, zal helpen investeringen aan te trekken, de productiecapaciteit te verhogen en bijgevolg duurzame economische groei te bevorderen. Afrika moet meer meerwaarde creëren en minder afhankelijk worden van grondstoffen en eenvoudige verwerkte producten. Om dit te bereiken is de ontwikkeling van de particuliere sector, met de steun van buitenlandse investeringen, van cruciaal belang voor de versterking van de aanbodzijde van de Afrikaanse economie. Tevens is er behoefte aan fysieke infrastructuurnetwerken voor het verkeer van personen, goederen en informatie, alsmede aan handelsintegratie, teneinde de zuid-zuid- en noord-zuid-handelsstromen te doen toenemen.

Ontwikkeling van de particuliere sector

De ontwikkeling van de particuliere sector moet worden geschraagd door passende **Afrikaanse strategieën voor economische groei** die gericht zijn op de handhaving van de macro-economische stabiliteit, de bevordering van hervormingen op regelgevingsgebied en harmonisatie, de bestrijding van fraude, corruptie en georganiseerde criminaliteit, de bescherming van intellectuele eigendom en normen, en de bevordering van investeringscodes en waarborgstelsels. Bij de samenwerking tussen de EU en Afrika moet een stabiel, efficiënt en geharmoniseerd rechtskader voor het bedrijfsleven worden bevorderd, zonder onnodige administratieve lasten. **Maatschappelijk verantwoord ondernemen** moet worden aangemoedigd. Bedrijfsondersteunende diensten moeten worden verbeterd en er moet een betere toegang tot krediet worden verschaft, met name voor het omschakelen van activiteiten van de informele naar de formele sector, waardoor ook een belangrijke bijdrage zou worden geleverd aan een grotere participatie van vrouwen in de formele economie. Het **Bedrijfsforum EU-Afrika** beoogt ondernemers en publieke en particuliere investeerders uit Europa en Afrika samen te brengen om manieren te bespreken waarop het investerings- en ondernemingsklimaat kan worden verbeterd en om het profiel van het zaken doen in Afrika te verbeteren.

Infrastructuur

Infrastructuurnetwerken worden aangemoedigd in het kader van het EU-Afrika-infrastructuurpartnerschap van 2006, waarin de strategie wordt geschetst om de **interconnectiviteit** op het hele continent en in de diverse regio's te waarborgen en het vraagstuk in verband met de levering van infrastructuurdiensten op te lossen.

Met betrekking tot **vervoer** streeft het infrastructuurpartnerschap naar grotere **interconnectiviteit** door verbetering van de **infrastructuur** langs de trans-Afrikaanse wegvervoerscorridors en het daaraan verbonden regionaal wegen- en spoorwegnet, en voorts door het verhogen van de efficiëntie van havens en het steunen van maatregelen ter verbetering van de veiligheid en de beveiliging in de lucht¹ en op zee. Door middels een striktere toepassing van de regionale protocollen het wegnemen van de niet-materiële belemmeringen voor het vrije verkeer van goederen, diensten en personen te bevorderen, streeft het partnerschap naar een verbetering van de **vervoersdiensten**.

¹ Door middel van bijvoorbeeld COSCAP-projecten.

Op het gebied van de **informatie- en communicatietechnologie (ICT)** beoogt het partnerschap de digitale kloof te overbruggen die de toegang tot moderne telefonie- en internetdiensten beperkt. In het partnerschap moeten de harmonisatie van beleids- en regelgevingskaders, investeringen in breedbandinfrastructuur en steun aan niet-commerciële e-diensten aan bod komen.

Parallel daarmee moeten soortgelijke inspanningen worden geleverd om de **wetenschapskloof** te dichten. Ontoereikende technische capaciteit van Afrika moet worden opgewaardeerd door in regio's en/of subregio's gespecialiseerde netwerken op te zetten, die zich richten op vastgestelde prioriteiten en aldus de economische groei en de duurzame ontwikkeling van het Afrikaanse continent schragen. Afrikaanse regionale en subregionale partnerschappen moet hun samenwerkingsverbanden met Europese partners versterken, zodat zij kunnen bijdragen tot de duurzaamheid van gevestigde topcentra en topnetwerken.

Handel en integratie

Handelsintegratie is een wezenlijk onderdeel van het ruimere proces van regionale integratie en ontwikkeling. Dit betekent dat handelsvoorschriften en -regelingen samenhangender moet worden gemaakt en moeten worden geharmoniseerd. Hiervoor is een geleidelijke harmonisatie van het handels-, douane- en industriebeleid en van de wetten, voorschriften en procedures op deze gebieden vereist. Tevens moeten programma's en mechanismen worden opgezet voor de ontwikkeling van normen, standaarden en kwaliteitscontroles op regionaal en pan-Afrikaans niveau, onder verwijzing naar internationale normen. Sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SPS) moeten in dit opzicht een prioriteit zijn. Naleving van de internationale SPS-normen is immers een belangrijk element om het concurrentievermogen van de Afrikaanse landbouw vooruit te helpen. Betere Afrikaanse normen zullen de toegang tot internationale markten vergroten, de Zuid-Zuid-handel bevorderen en de handelsbelemmeringen terugdringen. Een geneesmiddelenproductiepotentieel dat voldoet aan de internationale voorschriften inzake goede productienormen en aan efficiënte regelgevingsprocedures, met controle op namaakgeneesmiddelen, waarbij betaalbare prijzen voor iedereen worden gewaarborgd, zou een ander prioritair gebied kunnen zijn. Een derde prioriteit is preferentiële markttoegang voor milieuvriendelijke technieken.

Samenwerking op deze gebieden zal worden geschraagd middels sterkere, op bilaterale ontwikkeling gerichte handelsbetrekkingen tussen Europa en Afrika, door uitvoering te geven aan **economische partnerschapsovereenkomsten** (EPO's) met de vier Afrikaanse EPO-regio's (West-Afrika, Centraal-Afrika, Oostelijk en Zuidelijk Afrika en de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika), door steun te verlenen aan het Afrikaanse bedrijfsleven in zijn inspanningen om te voldoen aan EU-normen en -standaarden en zijn productiecapaciteit te ontwikkelen middels een verhoging van de Hulp voor Handel, en door samen te werken bij de ontwikkeling van exportstrategieën en "business to business"-betrekkingen. De EPO-overeenkomsten moeten op subregionaal niveau worden ondertekend en uitgevoerd, maar de AU-EU-dialoog is van belang voor het algehele proces van regionale integratie en vormt een raakvlak met zich ontwikkelende regionale economische gemeenschappen. Het EPO-uitvoeringsproces zal worden ondersteund door het 10e EOF en door bijdragen van andere ontwikkelingsactoren. In samenhang met de inspanningen voor een verdere integratie op subregionaal niveau zal tevens steun worden verleend aan een betere integratie op continentaal niveau.

Op **wereldniveau** zullen de EU en Afrika mondiaal economisch bestuur trachten te bevorderen en steun verlenen aan de inspanningen van Afrika om zich in de wereldeconomie te integreren. Daartoe moet de coördinatie van Afrikaanse en EU-standpunten in relevante internationale fora worden bevorderd. De EU en Afrika moeten proberen hun krachten te bundelen om de ontwikkelingsagenda van Doha zo spoedig mogelijk af te ronden. Dit kan met name inhouden dat zij op zoek moeten gaan naar een gemeenschappelijke basis voor de aanpak van belangrijke ontwikkelingsthema's zoals katoen, de beperking van handelsverstoringende subsidies, een grotere toegang tot de markten van alle WTO-leden, een beperking van de piektarieven, betere antidumpingvoorschriften, de uitvoering van hervormingen om de handel te faciliteren en de continuïteit van de bevoorradingsketen te waarborgen alsmede multilaterale overeenkomsten inzake hulp voor handel.

3.4. Andere belangrijke ontwikkelingsaangelegenheden

Naast vrede en veiligheid, bestuur en mensenrechten, en handel en regionale integratie, die zowel in Afrika als in de EU als belangrijke ontwikkelingsthema's moeten worden beschouwd, zullen er in de gemeenschappelijke strategie andere fundamentele ontwikkelingsaangelegenheden aan bod komen waaronder:

Millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling

De Afrikaanse landen zullen de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling (MDG's) niet kunnen verwezenlijken, tenzij zij hun economische groei volhouden en zowel Afrika als de EU hun investeringen verdiepen, hun beleid doelgerichter maken en gedane beloften nakomen. Steun aan Afrika met het oog op de verwezenlijking van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling is en blijft de belangrijkste uitdaging voor het externe beleid en het ontwikkelingsbeleid van de EU ten aanzien van dit continent.

Er moet dringend werk worden gemaakt van de versterking van volledige **onderwijs**stelsels op alle niveaus. De opleiding en ontwikkeling van leerkrachten is een prioriteit, en er moet tevens voor worden gezorgd dat onderwijs tot een baan leidt.

Technisch beroepsonderwijs alsmede opleiding en de ontwikkeling van vaardigheden moeten worden gestimuleerd.

Op **gezondheids**gebied moeten geïntegreerde strategieën op basis van passende financiële en menselijke middelen en voorzieningen worden bevorderd. De inspanningen in de richting van een universele toegang tot HIV-preventie, -behandeling, -zorg en -ondersteuning in 2010 en de bestrijding van tuberculose en malaria moeten worden geïntensiveerd, waarbij bijzondere aandacht moet worden besteed aan vrouwen en kinderen. Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten moeten worden bevorderd. There remains a need to jointly address the brain drain of health workers, to promote private sector involvement; to enhance production and access to generic medicines and to promote research into traditional medicine.

Afrika en de EU moeten tevens de interinstitutionele structuur van hun overheidsdiensten versterken met het oog op de integratie van het **genderperspectief** in alle strategieën, beleidsmaatregelen, programma's en acties. Zij moeten werk maken van de uitroeiing van analfabetisme en van gelijke toegang van meisjes tot het onderwijs, de feminisering van de armoede en de afwezigheid van vrouwen in vredesprocessen aanpakken en vrouwenbesnijdenis en andere schadelijke tradities bestrijden.

Afrika en de EU moeten hun gezamenlijke investeringen in de Afrikaanse **jeugd** verhogen, en de rechten van kinderen en het eigenmachtig maken van jongeren bevorderen. Er moeten bijzondere inspanningen worden geleverd om jongeren en kinderen in (post-)conflictsituaties bij te staan. Al deze maatregelen moeten worden geschraagd door voorspelbare financiering op lange termijn.

Tot slot dient het partnerschap tussen de EU en Afrika de culturele dimensie en de bevordering van culturele verscheidenheid, waaronder het talenonderwijs, duidelijk op de voorgrond te plaatsen.

Klimaatverandering en milieu

Afrika en de EU hebben een duidelijk gemeenschappelijk belang bij de aanpak van klimaatverandering. Klimaatverandering ondermijnt duurzame ontwikkeling en vormt een bedreiging voor de verwezenlijking van de MDG's. Zij treft alle landen, maar zal weldra het meest worden gevoeld in de armste en meest kwetsbare landen die niet over de financiële of andere middelen beschikken om zich aan te passen aan de veranderingen in hun natuurlijke omgeving. Afrika zal vooral worden getroffen op het gebied van voedselzekerheid, waterbeheer en extreme weersfenomenen zoals droogte en overstromingen.

Samenwerking op dit gebied moet het milieu op positieve wijze verbinden met economische groei en het scheppen van werkgelegenheid. Hierbij moet werk worden gemaakt van een groot aantal onderling verbonden gebieden en aangelegenheden zoals bodemdegradatie, woestijnvorming, duurzaam bosbeheer, behoud van de biodiversiteit, bioveiligheidsvraagstukken waaronder GGO's, het voorkomen van giftig afval dumpen, afvalbeheer, het duurzame gebruik van natuurlijke hulpbronnen - waaronder integraal waterbeheer - het voorkomen van overbevissing, het beheer van het risico op een ramp, enz. De EU moet de inspanningen van Afrika op het gebied van capaciteitsopbouw, onder meer met betrekking tot weerskundige waarnemingen en systemen voor vroegtijdige waarschuwing, ondersteunen. Op wereldniveau moet de EU een betere geografische spreiding van projecten in het kader van het mechanisme voor schone ontwikkeling aanmoedigen, teneinde Afrika te helpen profijt te trekken van de wereldwijde koolstofmarkt.

Energie

Beide partijen streven naar meer samenwerking en solidariteit bij het duurzame beheer van **energiebronnen en watervoorraden**, zowel in Afrika als tussen Afrika en de EU, alsook naar een steeds betere toegang tot energie en water, een steeds hogere energiezekerheid en meer regionale samenwerking.

De internationale uitdagingen op energiegebied hebben Afrika en de EU ertoe gebracht in hun wederzijdse betrekkingen nog meer de nadruk te leggen op duurzame energie. De Europese Raad en de gezamenlijke ministeriële trojkavergadering ACS-EU hebben dit in mei 2007 erkend en hun goedkeuring gehecht aan het proces voor een energiepartnerschap tussen de EU en Afrika dat tijdens de top EU-Afrika in december 2007 zal worden gelanceerd. Het energiepartnerschap zal een platform bieden voor de aanpak van gezamenlijke uitdagingen op het gebied van energiezekerheid en diversificatie van het aanbod, toegang tot betaalbare, schone en efficiënte energiediensten en klimaatverandering. Het zal tevens dienen ter bevordering van stimulerende randvoorwaarden om meer investeringen voor energie-infrastructuur in Afrika aan te trekken, waarbij ook andere belangrijke actoren als de particuliere sector en internationale financiële instellingen zullen worden betrokken. Tot slot

zullen via dit platform manieren worden gevonden om nieuwe donoren op te nemen in de dialoog over de ontwikkeling van de duurzame energiesector in Afrika. De AU moet een belangrijke rol spelen bij de uitwerking van het energiepartnerschap.

Landbouw

Op het verwante gebied van de landbouw moet de EU samenhang in het ontwikkelingsbeleid bevorderen, voedselzekerheid en voedselveiligheid aanmoedigen, landbouwcapaciteiten versterken, diversificatie in plattelandsgebieden stimuleren, de vogelgriep bestrijden, risicobeheer en systemen voor vroegtijdige waarschuwing bevorderen, de capaciteit ten aanzien van internationale sanitaire en fytosanitaire normen versterken, institutionele hervormingen aanmoedigen en landbouwonderzoek voor ontwikkeling versterken. Afrika's landbouwagenda zal worden ondersteund door een nieuw EU-AU-partnerschap inzake landbouwontwikkeling, zoals bepaald in het alomvattende Afrika-programma voor landbouwontwikkeling (CAADP). Dit houdt in dat de nadruk wordt gelegd op een beter bestuur van de landbouw en dat steun zal worden verleend aan capaciteitsopbouw van Afrikaanse openbare en particuliere organisaties die bij landbouw zijn betrokken, in het bijzonder op regionaal en continentaal niveau. Daarbij hoort ook een krachtig engagement in Afrika's agenda voor landbouwonderzoek zoals die wordt gecoördineerd door het FARA (Forum for Agricultural Research in Africa).

Werkgelegenheid

Werkgelegenheidsvraagstukken, en met name het gebrek aan fatsoenlijk werk in Afrika, moeten gezamenlijk worden aangepakt, waarbij voorrang wordt gegeven aan het scheppen van productieve banen in de formele economie, het verbeteren van de slechte levens- en arbeidsomstandigheden en aan de integratie van de informele in de formele economie. Investerings in de ontwikkeling van de particuliere sector moeten worden gestimuleerd, waarbij vooral moet worden gekeken naar jongeren en vrouwen. De EU en Afrika moeten de technologie inzetten voor werkgelegenheid, en moeten ervoor zorgen dat infrastructuurwerken tot banen leiden voor zowel geschoolde als ongeschoolde Afrikanen.

Migratie en mobiliteit

Migratie en mobiliteit zijn verweven met de geschiedenis van de menselijke ontwikkeling en moeten worden behandeld als potentieel positieve fenomenen. De EU en Afrika moeten beleidsmaatregelen en programma's nastreven en uitvoeren waarin alle relevante dimensies van migratie, waaronder **circulaire migratie**, worden aangepakt. Deze inspanningen moeten leiden tot een vergemakkelijking van legale migratie en mobiliteit, teneinde de sociaal-economische ontwikkeling zowel van uitzendende als van ontvangende landen te ondersteunen. Zij moeten de verbanden tussen migratie en ontwikkeling bevorderen, het effect van geldovermakingen op de ontwikkeling optimaliseren, de betrokkenheid van de diaspora vergemakkelijken, vluchtelingen bijstaan en landen in Afrika helpen capaciteit voor het beheer van migratie op te bouwen. Afrika en de EU moeten ook samen werk maken van de minpunten van migratie zoals braindrain in gevoelige sectoren als gezondheid en onderwijs. Afrika en de EU moeten hun openhartige en constructieve dialoog verdiepen door de verklaring van Tripoli, die een uitgebreide agenda van gemeenschappelijke maatregelen op het gebied van migratie en ontwikkeling bevat, verder uit te voeren. Zij moeten gezamenlijk de illegale migratie bestrijden, een terrein waarop de samenwerking moet worden opgevoerd,

onder meer door samen te werken op het gebied van terugkeer en overname; zij moeten de strijd aangaan tegen de mensenhandel en de slachtoffers beschermen.

De EU heeft haar **dialogoog** over migratieaangelegenheden met Afrikaanse instellingen en landen reeds geïntensiveerd op basis van de Algehele aanpak van migratie en de Strategie voor Afrika. Voortbouwend op de Conferentie over migratie en ontwikkeling in Rabat en Tripoli in juli en november 2006 wordt de dialoog toegespitst op het continentale (EU-Afrika), regionale (bijvoorbeeld EU-ECOWAS) en nationale niveau. De dialoog met Afrikaanse ACS-staten over migratievraagstukken is in verscheidene landen gestart in het kader van de programmering van de ontwikkelingshulp (negende en tiende EOF) en, in voorkomend geval, in het kader van de politieke dialoog waarin in artikel 8 en artikel 13 is voorzien. Specifieke EU-migratiemissies worden naar belangrijke Afrikaanse landen gezonden om een breed scala migratiegerelateerde onderwerpen van wederzijds belang te bespreken, hetgeen leidt tot verhoogde praktische samenwerking in een geest van partnerschap. De missies zijn bedoeld ter ondersteuning van een gevestigd proces en bouwen voort op bestaande regelingen in het kader van de overeenkomst van Cotonou. De EU en Afrika moeten hun samenwerking opvoeren bij de uitvoering van het actieplan van Ouagadougou ter bestrijding van de mensenhandel, in het bijzonder de handel in vrouwen en kinderen, dat in 2006 tijdens de ministeriële conferentie in Tripoli is aangenomen.

Financiële middelen en beleidscoherentie

Met het oog op de verwezenlijking van de bovengenoemde resultaten moeten de partners dringend werk maken van beter voorspelbare en minder onbestendige, **resultaatgerichte** hulpmechanismen. De EU moet haar ambitieuze toezeggingen om **het niveau van de steun** te verhogen, nakomen en uitvoeren. Op de top van Lissabon zal de balans van de vorderingen kunnen worden opgemaakt en zullen passende maatregelen kunnen worden genomen om te waarborgen dat de toegezegde steun tijdig wordt verstrekt.

In de bestaande fora zullen verdere inspanningen ter vermindering van de **schuld** van Afrikaanse landen worden geleverd.

Evenzo moeten de EU en Afrika de Verklaring van Parijs over **de doeltreffendheid van hulp** naleven en uitvoeren. Er bestaat een permanente behoefte om de hulpinstrumenten op elkaar af te stemmen en te harmoniseren en om van project- op begrotingssteun over te gaan. Voorspelbaarheid van de hulp moet worden bevorderd en de EU moet de voorwaarden beperken en toewerken naar resultaatgerichte hulp (waarbij een duidelijk verband wordt gelegd met MDG-indicatoren en prestaties). In dit verband moeten de EU en Afrika tevens hun samenwerking op het gebied van statistiek verbeteren en uitbreiden, zodat beleidsmaatregelen en beslissingen worden genomen op basis van duidelijk feitenmateriaal.

Erkend wordt dat ontwikkelingssamenwerking alleen niet volstaat om deze doelstellingen te verwezenlijken en dat buiten het ontwikkelingskader om genomen beleidsmaatregelen door beide partijen meer op de verwezenlijking van de MDG's moeten worden gericht, onder meer door de **beleidscoherentie voor ontwikkeling** te versterken. Daartoe moeten de EU en de AU bespreken hoe de coherentie tussen beleidsmaatregelen en -initiatieven met ontwikkelingsdoelstellingen kan worden versterkt op basis van krachtiger verbintenissen van beide zijden.

4. INSTITUTIONELE ARCHITECTUUR EN INSTRUMENTEN

Nu de EU en Afrika hebben geopteerd voor een nieuw strategisch partnerschap, moet de gelegenheid te baat worden genomen om samen na te denken over een passende institutionele structuur die een intensieve uitwisseling en dialoog over alle punten van gemeenschappelijke zorg mogelijk maakt en bevordert. De niveaus en het formaat van de interactie en de frequentie van de vergaderingen moeten rechtstreeks verband houden met de ambities van het partnerschap en met de praktische resultaten die in dergelijke vergaderingen kunnen worden bereikt.

Regelmatige topontmoetingen EU-Afrika

In de toekomst, te beginnen met de top van Lissabon, dienen om de twee jaar bijeenkomsten van staatshoofden en regeringsleiders te worden georganiseerd. Door middel van topontmoetingen wordt het belang dat de partners aan hun betrekkingen hechten bevestigd. Zij helpen de balans op te maken en verstrekken politieke sturing. Het ontbreken van een EU/Afrika-top gedurende meer dan zeven jaar heeft duidelijk tot een verlies van dynamiek in de betrekkingen geleid. Sinds de top van Caïro in 2000 hebben er in Afrika grote positieve veranderingen plaatsgevonden die belangrijke gevolgen hebben gehad voor Europese belangen en heeft Europa belangrijke initiatieven voor Afrika genomen zonder zich te kunnen refereren aan een top.

Afrikaanse Unie

Eén van de belangrijkste veranderingen in Afrika is de oprichting van de **Afrikaanse Unie** geweest. Zij is voor de EU een voor de hand liggende gesprekspartner inzake continentale aangelegenheden en de belangrijkste institutionele partner voor de bevordering van gemeenschappelijke agenda's. Derhalve moet de AU centraal staan in de toekomstige institutionele structuur. Deze aanpak noopt tot sterke instellingen die met name investeren in hun capaciteit voor onderlinge interactie. De EU moet derhalve de nodige middelen vrijmaken en haar organisatiestructuren aanpassen. De opening van een **EU-delegatie** bij de AU in Addis Abeba zal een belangrijke stap in die richting vormen. Daarnaast moet de EU de AU behulpzaam zijn bij haar institutionele hervorming en tevens - indien zij hierom wordt verzocht - steun verlenen aan de versterking van de institutionele capaciteit van de AU voor interactie met de EU.

EU-AU-trojka's

Zowel de EU als de AU zijn organisaties met een veelheid van actoren waarmee rekening moet worden gehouden in de institutionele structuur van het partnerschap. Om effectiviteit en efficiëntie in evenwicht te brengen met inclusiviteit, is de **trojka** beiderzijds het meest geschikte formaat om de dialoog te voeren. Soms kan er echter een meer open trojkaformaat worden gekozen om in te spelen op de diversiteit en de verschillende niveaus van betrokkenheid van AU-staten. Het trojkaformaat zou in beginsel ook gelden voor vergaderingen op het niveau van hoge ambtenaren en deskundigen.

Tegen de achtergrond van deze "trojka-aanpak" en de verwachte intensivering van de samenwerking met de AU, moet opnieuw nagedacht worden over de structuur en werkmethoden van de Afrika-gerelateerde **Raadsgroepen** in de EU. Daartoe moet rekening

worden gehouden met de ervaringen van de ad-hocgroep die is opgericht om de gezamenlijke strategie EU-Afrika voor te bereiden.

De twee Commissies moeten een centrale rol spelen als drijvende krachten achter het partnerschap. Zij moeten, ook met medewerking van het secretariaat-generaal van de Raad van de EU hun samenwerking in de **EU-AU-taskforce** voortzetten en verder ontwikkelen, en regelmatig bijeenkomsten beleggen om voortgang te maken met de agenda van het strategisch partnerschap.

Generationaliseerde structuur

Het partnerschap tussen de EU en Afrika zal op mondiaal, continentaal, regionaal, nationaal en lokaal niveau actief zijn. Een bijzondere uitdaging is de vereenvoudiging van het institutionele kader voor **regionale integratie** en de samenhang ervan met EPO's. Regionale economische gemeenschappen (REG's) zijn belangrijk voor de continentale economische en politieke integratie-agenda en moeten belangrijke partners voor de EU in Afrika blijven. Met de AU moet worden besproken hoe EPO's, REG's en subregionale organisaties (SRO's) kunnen worden geïntegreerd in de toekomstige institutionele structuur, waarbij overlappingsen en met elkaar strijdige mandaten van de betrokken entiteiten tot een minimum worden beperkt.

Inclusiviteit is ook vereist met betrekking tot de enige belangrijke partner van de EU in Afrika die geen lid is van de AU: **Marokko**. Hoewel de AU centraal staat in het strategisch partnerschap, moet worden nagegaan hoe kan worden gezorgd voor een passende deelname van Marokko aan de institutionele structuur. Het open trojkaformaat op het niveau van hoge ambtenaren en deskundigen zou in dit verband ook dienstig kunnen zijn.

Democratische instellingen

De institutionele structuur moet tevens de formele dialoogstructuur tussen de instellingen en organen van de EU en de AU versterken, met name tussen de instellingen die de volkeren van beide continenten vertegenwoordigen: het **Europees Parlement** en het **pan-Afrikaans parlement**. Een in dit verband te verwelkomen ontwikkeling is dat het Europees Parlement werkt aan de opstelling, op eigen initiatief, van zijn verslag over de gezamenlijke strategie en dienaangaande nauw samenwerkt met het pan-Afrikaans Parlement (PAP), waarbij in Lissabon eventueel een gezamenlijke EP-PAP-vergadering zal worden belegd in de aanloop naar de top EU-Afrika. Het PAP, dat deel uitmaakt van de institutionele structuur van de Afrikaanse Unie, is een veelbelovende en legitieme stem voor democratisch bestuur in Afrika en verdient de steun van alle actoren in de EU.

Samenwerking tussen de sociaal-economische partners aan beide zijden, met name via de dialoog tussen de Economische en Sociale Comités van de EU en de AU moet eveneens worden versterkt. Deze dialoog moet de institutionele trojkadialoog tussen de EU en de AU aanvullen en/of hiervoor een inbreng leveren. Er moet worden nagedacht over het instellen van mechanismen voor uitwisselingen tussen belanghebbenden over de EU, met het oog op een maximale coördinatie, coherentie en consistentie van EU-beleidsmaatregelen en -benaderingen.

Civiele samenleving

Met het oog op een op mensen gericht partnerschap moet in het institutionele partnerschap een passende en prominente plaats worden ingeruimd aan de **civiele samenleving** en andere niet-gouvernementele actoren. De EU en de AU moeten de civiele samenleving uitnodigen voorstellen te doen over de manier waarop dit het best kan worden verwezenlijkt. Tegelijkertijd zullen de instellingen verantwoordelijk blijven voor de uitvoering van de doelstellingen en acties die in het kader van de gezamenlijke strategie zijn overeengekomen.

Ter vergemakkelijking van deze menselijke contacten moeten de EU en Afrika **samenwerkings**regelingen in relevante sectoren bevorderen en uitbreiden. Om deze regelingen te doen slagen moeten beide partijen streven naar een versoepeling van de inreisvereisten, met inbegrip van visumvoorschriften, voor mensen die aan deze regelingen deelnemen.

Eén specifiek aandachtspunt in dit verband is de **culturele dimensie** van de samenwerking met Afrika, die moet worden behandeld in het kader van de Europese agenda voor cultuur in een geglobaliseerde wereld, zoals is voorgesteld in de Commissiemededeling van mei 2007 over dit onderwerp. In dit verband moeten de EU en Afrika voorrang verlenen aan de nieuwe plaats die aan culturele diversiteit is toebedeeld, met name in de context van de uitvoering van het UNESCO-verdrag inzake culturele diversiteit, onder meer via het EU-ACS-cultuurfonds (dat uit het 10e EOF moet worden gefinancierd).

De gezamenlijke strategie moet in de komende jaren een **permanent platform** voor voortgezette dialoog met belanghebbenden in de EU en Afrika blijven. Organisaties van de civiele samenleving en parlementsleden kunnen aldus een belangrijke rol spelen bij de monitoring en uitvoering van de Afrikaanse en Europese beleidsmaatregelen en toezeggingen die in de gezamenlijke strategie zijn geformuleerd. De besprekingen over de manier waarop een dergelijk platform moet worden georganiseerd en beheerd, bevinden zich nog in een vroeg stadium en zullen in de komende maanden met de betrokkenen worden voortgezet.

5. INSTRUMENTEN

Tijdens de top van Lissabon zal een gezamenlijke EU/Afrika-strategie worden aangenomen waarin de oriëntaties en belangrijkste richtsnoeren voor het nieuwe EU/Afrika-partnerschap zullen worden geformuleerd. De gezamenlijke strategie zal een relatief kort document zijn dat is gericht op de lange termijn en regelmatig opnieuw moet worden bezien.

Het volgen van politieke vooruitgang: de actieplannen

De gezamenlijke strategie zal worden uitgevoerd door middel van opeenvolgende actieplannen. Het eerste in de reeks zal worden aangenomen in Lissabon en de periode tot de volgende top bestrijken. In deze actieplannen, die dus over een periode van twee jaar lopen, worden de belangrijkste politieke prioriteiten vastgelegd en worden de toezeggingen, programma's en acties in kaart gebracht die op beleidsgebied nodig zijn om deze prioriteiten te verwezenlijken. De actieplannen moeten politieke instrumenten voor de staatshoofden en regeringsleiders worden aan de hand waarvan successen en mislukkingen gemakkelijk kunnen worden beoordeeld en die het mogelijk maken om, indien nodig, aan gezamenlijke

inspanningen op belangrijke terreinen een nieuwe politieke impuls of een andere richting te geven.

Het waarmaken van ambities: de financieringsinstrumenten

De uitvoering van de gezamenlijke strategie en van de initiatieven die in dit kader moeten worden uitgewerkt, zal worden ondersteund door bestaande financieringsinstrumenten zoals het EOF, Verordening (EG) nr. 1638/2006 houdende algemene bepalingen tot invoering van een Europees nabuurschaps- en partnerschapsinstrument en de respectieve thematische programma's die zijn vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1905/2006 tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking, alsmede door financiële instellingen van de EU zoals de EIB. Deze instrumenten zullen elk op een evenwichtige manier bijdragen. Met het oog op een doeltreffend gebruik ervan in dit innovatieve EU/Afrika-samenwerkingskader wordt de samenhang en complementariteit van deze instrumenten gewaarborgd en waar mogelijk aangevuld door verdere bijdragen van de lidstaten.

Voorts moet de EU spoedig beginnen met de ontwikkeling van een concept over de wijze waarop, conform het schema voor de gezamenlijke strategie, kan worden samengewerkt met het oog op een geleidelijke aanpassing van het beleid ter zake en van de juridische en financiële kaders, alsmede van relevante samenwerkingsinstrumenten en -mechanismen, aan de behoeften en doelstellingen van het partnerschap. Een strategisch partnerschap kan niet alleen volstaan met politieke wil en gemeenschappelijke doelstellingen. Om solide en geloofwaardig te zijn moet het ook beschikken over toereikende financiële middelen die worden toegewezen, geprogrammeerd en uitgekeerd op een wijze die strookt met de algehele institutionele structuur van het partnerschap.

Over de stereotypen heen: de voordelen van het partnerschap overbrengen

Het succes van de samenwerking tussen de EU en Afrika hangt niet alleen af van de inhoud, maar ook van de wijze waarop deze wordt overgebracht en ervaren. Ook hier bestaat de uitdaging erin van oude patronen af te stappen en de juiste signalen te geven aan niet-overheidsactoren in de civiele samenleving, het bedrijfsleven en daarbuiten. Indien de EU werkelijk met Afrika als een gelijkwaardige partner wil werken, moeten wij af van het stereotype beeld van Afrika als een continent dat in een staat van permanente crisis verkeert.

Een partnerschap op basis van wederzijdse en aanvullende belangen vooronderstelt dat beide partijen de boodschap overbrengen dat wij beter gebruik moeten maken van de mogelijkheden die het andere continent biedt. De legitieme vraag om meer hulp voor de behoeftigen moet worden ingebed in een breder geheel dat recht doet aan de diversiteit en de rijkdom aan menselijke en natuurlijke hulpbronnen van Afrika. Derhalve moet de lancering van de gezamenlijke EU/Afrika-strategie tijdens de top van Lissabon gepaard gaan met ernstige inspanningen om een beter en een wijdverspreid inzicht in de grondslagen en de enorme potentiële voordelen van het EU/Afrika-partnerschap te bevorderen.